

Język polski, klasa III, 09.02.2021r.

## Temat: **Kult czystej formy – materiały powtórzeniowe z dwudziestolecia międzywojennego dla maturzystów (cz.2).**

### **Bauhaus i neoplastycyzm**



Druga siedziba Bauhausu w Dessau  
Walter Gropius, 1925–1926, licencja: CC BY-SA 3.0



Gerrit Rietveld, *Red blue chair*, 1923 (według projektu z 1917 roku), licencja: CC BY-SA 3.0

### **Penny Sparke *Design: historia wzornictwa***

**Bauhaus**, działający od 1919 roku w Weimarze, w 1925 przeniesiony do Dessau, był instytucją edukacyjną, w której wprowadzono program nauki radykalnie rozumianego

projektowania, przez co do dziś w wielu aspektach pozostaje wzorem szkół artystycznych. W Bauhausie uczono pracy bezpośrednio z materiałami oraz posługiwania się zasadą „forma podąża za funkcją”. Budynki w Dessau, które zaprojektował pierwszy dyrektor szkoły, Walter Gropius, doskonale spełniały nowoczesne wymagania edukacyjnego eksperymentu. [...] Szczególnie nowatorska i inspirująca była twórczość związanych z ruchem [de Stijl](#) holenderskich artystów, przed oraz po I wojnie światowej. Łączyli oni w swoich pracach sztukę, wzornictwo i architekturę; uważali, że najważniejsza jest funkcja, używali podstawowego abstrakcyjnego języka artystycznej wypowiedzi opartego na formie, płaszczyźnie i kolorze. Stworzyli wiele awangardowych i radykalnych projektów, a jedne z najciekawszych wyszły spod ręki Gerrita Rietvelda, projektanta mebli. [...] Rietveld zrealizował koncepcję „przedmiotu do siadania” o strukturze wielu płaszczyzn i ich skrzyżowań. Płaszczyzny zachodzą na siebie, co podkreśla miejsca ich przecięć, a zróżnicowane kolory – czerwony, niebieski, żółty, czarny i biały – wyodrębniają każdą z nich. Krzesło to, na poziomie idei bliskie wszystkim innym modernistycznym projektom, należy traktować raczej jako studium konstrukcji krzesła niż wygodny przedmiot do siedzenia.

Penny Sparke, *Design: historia wzornictwa*, tłum. Ewa Gorządek, Warszawa 2012, s. 80–85.

### Ćwiczenie 1

Połącz w pary definicje z nazwami kierunków.

Wyższość (dominacja) czystego odczuwania form plastycznych nad przedmiotowością w sztuce.

kubizm

Abstrakcja geometryczna o bardzo uproszczonej formie, sprowadzona do linii prostych (dzielących płaszczyznę obrazu na prostokąty i kwadraty) oraz do barw podstawowych: czerwieni, żółci i błękitu.

funkcjonalizm

Tendencja do podkreślania konstrukcji formy, rytmizowania jej i sprowadzania do podstawowych brył geometrycznych – sześcianu (fr. *cube*), walca i stożka.

suprematyzm

Uznanie nadrzędności funkcji, której są podporządkowane wszystkie elementy techniczne (materiał, konstrukcja) i estetyczne (forma) dzieła.

neoplastycyzm

### Ćwiczenie 2

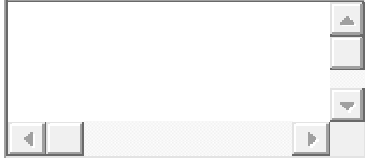
Wymień trzy główne założenia futuryzmu. Zaznacz krzyżykiem prawidłowe odpowiedzi.

- odzwierciedlenie tempa i dynamizmu współczesnego życia
- czerpanie natchnienia ze zdobyczy cywilizacji przemysłowej
- szacunek dla tradycji i dotychczasowego dorobku sztuki
- kult maszyny

- stosowanie zasad klasycznej perspektywy

### Ćwiczenie 3

Wymień znane ci nazwiska współczesnych designerów, twórców wzornictwa przemysłowego, np. architektów, projektantów mody lub przedmiotów użytkowych.



## **Polscy artyści dwudziestolecia międzywojennego**

### Ćwiczenie 4

Wykonaj ostatnie ćwiczenie na podanej niżej stronie (jest to ćwiczenie interaktywne).

<https://epodreczniki.pl/a/kult-czystej-formy/D4stJKM4p>